

Sammanträde med

Vård- och omsorgsnämnden

Plats och tid för sammanträde

Tisdag 22 oktober 2019 kl. 14.00
Älgen, Barnhemsgatan 13, Köping

Ärenden

- 1 Upprop
- 2 Val av protokolljusterare – i tur att justera är: Yvonne Blücher Svensson
- 3 Målarbete § 73
- 4 Månadsuppföljning ekonomi § 74
- 5 Yttrande till motion – Inför Lagen om valfrihet (LOV) i Köpings kommun § 75
- 6 Sammanträdesdagar 2020 – förslag § 76
- 7 Effektivisering av serviceinsatsen matinköp inom hemtjänsten i Köpings kommun § 77
- 8 Delgivningar att lägga till handlingarna, delges i pärm § 78
- 9 Delgivning av protokoll § 79
- 10 Övrigt § 80

*Vård- och omsorgsnämndens nästa sammanträde är den 20 november
Arbetsutskottets nästa sammanträde är den 4 november*

Vid förhinder meddela Sandra Eriksson, tfn 255 08 eller sandra.eriksson1@koping.se

Vård- och omsorgsnämnden

Kallade

Roger Eklund (S), ordförande
Shazia Qorbani (S), vice ordf.
Johan Jansson (S)
Marie Oskarsson (S)
Ritva Sjöholm (S)
Gerd Holmström (M)
Gunvor Sharp (M)
Yvonne Blücher Svensson (V)
Jenny Adolphson (C)
Maria Liljedahl (SD)
Monica Israelsson (SD)

Underrättade ersättare

Emil Thunberg (S)
Irene Smedberg (S)
Barbro Andersson (S)
Eivor Valcic (S)
Seija Eriksson (S)
Cecilia Ugglå (M)
Mikaela Blom (V)
Peter Zetterberg (L)
Kenth Lucas (KD)
Helena Pettersson (SD)
Joakim Öryd (SD)

Personalrepresentanter

Camilla Dahl, Kommunal (ord)
Leena Eriksson, Kommunal (ersättare)

Ulla Andersson, Vision

Övriga underrättade

Annasarah Pavasson, vård- och omsorgschef
Sassa Carlström, äldreomsorgschef
Annette Lundblom, verksamhetschef LSS &
Socialpsykiatri
Eva Saaw, kvalitetschef
Agneta Roos, Medicinskt ansvarig
sjuksköterska (MAS)
Mats Glimbrant, förvaltningsekonom
Margareta Faber, ekonom
Kenneth Blomqvist, ekonom/controller
Annette Persson, miljö- och
kvalitetsutvecklare
Kamyar Sheikhani, utvecklare
Sandra Eriksson, nämndsekreterare
Ulla Danielsson, personalsekreterare
Elizabeth Salomonsson, kommunalråd

Enhetschefer Vård & Omsorg

Sami Luro, LSS
Maritha Björklund, LSS
Maria Frid, LSS
Annika Persson, LSS
Eva Andersson, Socialpsykiatri
Liisa Nyberg, Personlig assistans
Anna Hellberg, Personlig assistans
Anne Tjernberg, Nygården
Ann-Sofie Pettersson, Nygården
Sirpa Vikman-Eriksson, Nordlund
Hurija Prnjavorac, Ängslund
Helena Hedlund, Rosendal
Gunilla Jansson, Rosendal
Anette Enarsson, Hagaberg
Elizabeth Törnwall, Sorbygården & Hemtjänst Munktorp
Päivi Ackesten, Kolsva
Adriano Cecchia, Kolsva
Ylva Eriksson, Kolsva
Jenny Zakrisson, Sjuksköterskeheten
Tf. Nathalie Norgren, Hemtjänst Östra
Lilian Voto, Hemtjänst Västra
Katrine Gunnarsson, Hemtjänst Tunadal
Helene Johansson, Personalstrateg och enhetschef
bemanningen
Anna-Karin Andersson, Hälso- och sjukvårdschef
Eva Gindemo, Biståndsenheten

Fackliga representanter

Camilla Dahl, Kommunal
Leena Eriksson, Kommunal
Ulla Andersson, Vision
Susanna Carlzon, Vårdförbundet
Therese Jakobsson, Sveriges arbetsterapeuter
Nina Clefberg, Sveriges arbetsterapeuter
Tobias Jourdain, Fysioterapeuterna

Tidningar

Taltidningen, Västerås
Bärgslagsbladet
Radio Västmanland
Magazin24

VON § 73
VON AU § 97

Målarbete

VON § 74
VON/Au § 93

Månadsuppföljning ekonomi

Driftbudgetuppföljning till och med september månad 2019.

Förslag till beslut

Vård- och omsorgsnämnden beslutar

att godkänna uppföljningen

VON § 75
VON/Au § 94

Yttrande till motion – Inför Lagen om valfrihet (LOV) i Köpings kommun

Förslag till beslut

Vård- och omsorgsnämnden beslutar

att ställa sig bakom yttrandet

VON § 76
VON/Au § 96

Sammanträdesdagar 2020 - förslag

Förslag till beslut

Vård- och omsorgsnämnden beslutar

att preliminärt godkänna förslaget på sammanträdesdagar 2020, samt

att på vård- och omsorgsnämndens sammanträde i januari 2020 ta ett slutgiltigt godkännande

VON § 77
VON/Au § 98

Effektivisering av serviceinsatsen matinköp inom hemtjänsten i Köpings kommun

Arbetsutskottet föreslår att inköp ska ske via de företag som tillhandahåller internethandel och att hemtjänstpersonalen hämtar varorna i butiken samt packar upp dem hemma hos brukaren.

Förslag till beslut

Vård- och omsorgsnämnden beslutar

att besluta enligt förslag

VON § 78

Delgivningar att lägga till handlingarna

Delges i pärm

Dom från Kammarrätten

Dom 2019-09-23 i mål nr 3691-19 angående xxx.

Kammarrätten avslår överklagandet. Vård- och omsorgsnämndens beslut kvarstår.

Beslut från Arbetsmiljöverket

Beslut 2019-09-23, beteckning 2019/037340, angående Backens gruppbostad.

Arbetsmiljöverket avskriver ärendet.

Avslutsbrev från Arbetsmiljöverket

Avslutsbrev 2019-09-26, beteckning 2019/011277, angående HSL, VHT sjukvård och hemsjukvård, trygghetsteam.

Arbetsmiljöverket konstaterar att man genom planerade insatser uppfyller kraven.

Kontrollrapport från Miljökontoret

Kontroll enligt livsmedelslagen på Nibblesbackevägen 31, Backen den 9 september 2019. Miljökontoret konstaterar brister i förhållande till lagstiftningens krav.

Kontroll enligt livsmedelslagen på Sorbygården den 19 september 2019.

Miljökontoret finner inga avvikelser.

Kontroll enligt livsmedelslagen på Nibblesbackevägen 25 och 29, Nygården (Daliagården, Sýrengården och Solgården) den 26 september 2019.

Miljökontoret finner inga avvikelser.

Kontroll enligt livsmedelslagen på Nibblesbackevägen 25 och 29, Nygården (Malvagården, Linnégården och Liljegården) den 26 september 2019.

Miljökontoret finner inga avvikelser.

Kontroll enligt livsmedelslagen på Kristinelundsvägen 8, gruppbostad, den 1 oktober 2019. Miljökontoret konstaterar brister i verksamheten som bedöms utgöra avvikelser från livsmedelslagstiftningen.

Uppföljande kontroll enligt livsmedelslagen på Nibblesbackevägen 31, Hagaberg, den 1 oktober 2019. Miljökontoret anser att avvikelserna är åtgärdade.

Uppföljande kontroll enligt livsmedelslagen på Nibblesbackevägen 33, Ängslund, den 2 oktober 2019. Miljökontoret anser att avvikelserna är åtgärdade.

Vård- och omsorgsnämnden

Kontroll enligt livsmedelslagen på Scheelegatan 12, Nordlund, den 27 september 2019. Miljökontoret konstaterar brister i verksamheten. Faroanalys saknades på en avdelning och det fanns bristande hygienrutiner i verksamheten.

Kontroll enligt livsmedelslagen på Byjordsgatan 3 CD, Gruppboenden Byjorden, den 2 oktober 2019. Miljökontoret konstaterar brister i verksamheten som bedöms utgöra avvikelser från livsmedelslagstiftningen.

Kontroll enligt livsmedelslagen på Nibblesbackevägen 23, Rosendal, den 7 oktober 2019. Miljökontoret finner inga avvikelser.

VON § 79

Delgivning av protokoll

Bilaga

- Pensionärsrådets protokoll från 2019-09-16

Vård- och omsorgsnämnden, uppföljning jan - sept 2019

HELÅRSPROGNOS, VERKSAMHETSNIVÅ 3

	Verksamhetsnivå 3	Budget	Intäkter	Personal	Övr kost	Summa
100	Vård och omsorgsnämnden	601	0	0	0	0
130	Övrig politisk verksamhet	476	0	0	0	0
509	Vård och omsorg, gemensamt	104 643	0	3 785	-2 800	985
510	Vård och omsorg, äldre enl. SoL	286 032	1 600	-2 300	-700	-1 400
513	Insatser enligt LSS och SFB	128 792	-1 582	2 570	1 855	-2 296
520	Funktionsnedsättning enligt SoL	13 775	0	-75	-945	-1 020
530	Färdtjänst och riksfärdtjänst	3 821	0	0	200	200
		538 140	18	3 980	-2 390	-3 531

HELÅRSPROGNOS, VERKSAMHETSNIVÅ 4

	Verksamhetsnivå 4	Budget	Intäkter	Personal	Övr kost	Summa
1003	Vård och omsorgsnämnden	601	0	0	0	0
1306	Övrig politisk verksamhet	476	0	0	0	0
5090	Vård och omsorg, gemensamt	104 643	0	3 785	-2 800	985
5100	Vård och omsorg, äldre, SoL, ord. bo	85 791	1 600	-1 500	-500	-400
5105	Vård och omsorg, äldre, SoL, sär. bo	200 241	0	-800	-200	-1 000
5131	Boende enligt LSS	72 367	0	-1 143	1 855	713
5132	Personlig assistans enligt LSS och SFB	31 031	-1 582	3	0	-1 579
5133	Daglig verksamhet enligt LSS	18 151	0	-1 850	0	-1 850
5134	Övriga insatser enligt LSS	7 243	0	420	0	420
5200	Funktionsnedsättning enl. SoL, ord. bo	4 367	0	-250	-350	-600
5201	Funktionsnedsättning enl. SoL, sär. bo	9 408	0	175	-595	-420
5301	Färdtjänst och riksfärdtjänst	3 821	0	0	200	200
		538 140	18	-1 160	-2 390	-3 531

Helårsprognosen uppgår till – 3 531 tkr, vilket är en förbättrad prognos med 2 642 tkr jämfört med föregående månad. Kalkylen för arbetskläder där nämnden under året gått från att leasa dessa kläder till att köpa kläder har förbättrat den ursprungliga kalkylen med 1 725 tkr. Verksamheten för boende inom LSS har förbättrats med 1 474 tkr och kommenteras under denna rubrik.

HELÅRSPROGNOS, VERKSAMHETSNIVÅ 4, MÅNAD FÖR MÅNAD

	Verksamhetsnivå 4	Feb	Mars	April
1003	Vård och omsorgsnämnden	0	0	0
1306	Övrig politisk verksamhet	0	0	0
5090	Vård och omsorg, gemensamt	1 784	-941	-941
5100	VoO, äldre, SoL, ord. bo	-2 250	-1 770	-1 770
5105	VoO, äldre, SoL, sär. bo	-1 500	-1 000	-1 000
5131	Boende enligt LSS	-3 500	-800	-800
5132	Personlig ass.enligt LSS och SFB	0	-209	-209
5133	Daglig verksamhet enligt LSS	-1 200	-1 450	-1 450
5134	Övriga insatser enligt LSS	201	450	450
5200	Funkt.nedsättning SoL, ord. bo	-780	-580	-580
5201	Funkt.nedsättning SoL, sär. bo	250	100	100
5301	Färdtjänst och riksfärdtjänst	0	300	300
		-6 995	-5 900	-5 900

	Verksamhetsnivå 4	Maj	Juli	Aug	Sept
1003	Vård och omsorgsnämnden	0	0	0	0
1306	Övrig politisk verksamhet	0	0	0	0
5090	Vård och omsorg, gemensamt	-440	-440	-440	985
5100	VoO, äldre, SoL, ord. bo	-2 300	-400	-400	-400
5105	VoO, äldre, SoL, sär. bo	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000
5131	Boende enligt LSS	-294	-761	-761	713
5132	Personlig ass.enligt LSS	-343	-1 322	-1 322	-1 579
5133	Daglig verksamhet enligt LSS	-1 850	-1 850	-1 850	-1 850
5134	Övriga insatser enligt LSS	350	400	400	420
5200	Funkt.nedsättning SoL, ord. bo	-440	-600	-600	-600
5201	Funkt.nedsättning SoL, sär. bo	-400	-400	-400	-420
5301	Färdtjänst och riksfärdtjänst	300	200	200	200
		-6 417	-6 173	-6 173	-3 531

Ovanstående tabeller anger helårsprognoserna vid varje prognostillfälle. Helårsprognoser upprättas varje månad med undantag per januari, juni och december. Det sker förändringar i omvärlden och i nämndens verksamhet vilket påverkar helårsprognosen vid varje prognostillfälle, exempel på sådana prognososäkerheter finns att läsa i slutet av denna rapport.

Verksamhet 5090 Vård och omsorg, gemensamt

Helårsprognosen beräknas uppgå till + 985 tkr. Vid prognosen föregående månad beräknades den uppgå till – 440 tkr. Större delen av den positiva differensen består av att kalkylen för arbetskläder reviderats från – 2 725 tkr till – 1 000 tkr.

Inom det gemensamma området ryms förvaltningens ledning och administration, ekonomienheten, kvalitetsenheten, myndighetsenheten, bemanningsenheten, sjuksköterskeenheten och rehabenheten. Här intäcks- och kostnadsredovisas bland annat hyror, verksamhetssystem samt övriga intäkter och kostnader som är av förvaltningsövergripande karaktär.

- Besparingen för Trygghetsteamet som initierades under 2018 ger ett överskott mot 2019 års budget med 4 184 tkr.
- Kostnader för nya och utköp av gamla arbetskläder beräknas ge ett underskott med – 1 000 tkr jämfört med budget.
- Sjuksköterskeenheten har svårt att rekrytera sjuksköterskor och hyr därför in denna yrkeskategori, underskottet mot årsbudget beräknas uppgå till – 1 600 tkr.
- Rehabenheten prognostiserar med ett underskott på – 800 tkr. Detta beror på att kostnader för hjälpmedel har under tidigare år belastat investeringsbudgeten. Från och med 2019 kommer dessa kostnader att kostnadsföras mot driftbudgeten, vilket är helt i linje med den kommunala redovisningslagen.
- Vakanta tjänster eller tjänster som säljs beräknas ge ett överskott med 200 tkr.

Verksamhet 5100 Vård och omsorg, äldre, enligt SoL, ordinärt boende

Helårsprognosen beräknas uppgå till – 400 tkr, vilket är samma prognos som föregående månad.

Inom denna verksamhet ryms hemtjänst, anhörigvårdare, dagverksamhet och ansvaret för utskrivningsklara personer.

- Tabellen nedan visar att antalet utförda hemtjänsttimmar i snitt per dag ökat under året varit fluktuerande. Underskottet för hemtjänsten beräknas bli – 2 200 tkr.
- Underskottet i ovanstående punkt balanseras mot det rekvirerade statsbidraget på 1 600 tkr. Detta statsbidrag kan användas inom del av äldreomsorgen där respektive kommun ser att behoven är som störst. Detta innebär att detta statsbidraget kan fördelas inom de olika verksamheterna inom äldreomsorgen.
- Dagverksamheten prognostiserar med ett överskott på 200 tkr då man en tid haft färre besökare.

	Antal utförda hemtjänsttimmar i snitt per dag	Antal utförda hemtjänsttimmar	Antal brukare
Januari	301	9335	1027
Februari	319	8919	1042
Mars	307	9523	1041
April	318	9872	1054
Maj	326	10102	1067
Juni	289	8657	1075
Juli	332	10301	1093
Augusti	287	8903	1083
September	320	9610	1099

Verksamhet 5105 Vård och omsorg, äldre, enligt SoL, särskilt boende

Helårsprognosen beräknas uppgå till – 1 000 tkr, vilket är samma prognos som föregående månad.

Varje enskilt boende får en intäktsbudget baserat på hur många plaster boendet förfogar över. Extra intäkter ges även för extra korttidsbeläggning och beläggning av extra växelvård. Summerat på samtliga boenden är personalkostnaderna högre än dessa intäkter. Detta beror till stor del på att det är svårt att få tag på vikarier, vilket innebär högre kostnader för den ordinarie personalen. Detta blir konsekvensen när det är hög sjukfrånvaro, exempelvis vid maginfluensa, vilket varit vanligt förekommande under våren.

Verksamhet 5131 Boende enligt LSS

Helårsprognosen beräknas uppgå till + 713 tkr. Vid prognosen föregående månad beräknades den uppgå till – 761 tkr. Större delen av den positiva differensen består av att helårsprognosen för externa köpta platser reviderats samt att personalkostnaderna vid gruppboendena visar en lägre kostnad än tidigare beräknat.

Inom denna verksamhet ryms boende, både internt och externa, för både vuxna och barn.

- De interna gruppboendena prognostiserar ett underskott med – 1 193 tkr, vilket vid föregående månad prognostiserades till – 2 211 tkr.
- Externt köpta platser är förknippade med höga kostnader. Dessa köpta platser är färre än under 2018. Några personer har avslutats, vid föregående månads prognos fanns farhågor att det skulle kunna bli aktuellt med kommande placeringar, vilket så inte blev fallet. Detta innebär att det prognostiserade överskottet skrivits upp från + 1 450 tkr till + 1 905 tkr.

	Antal personer med gruppboend	Antal personer med serviceboende	Antal personer med satellitlägenhet
Januari	63	10	14
Februari	61	10	13
Mars	62	10	13
April	63	10	13
Maj	62	10	13
Juni	62	10	13
Juli	62	10	16
Augusti	62	10	13
September	59	10	17

Verksamhet 5132 Personlig assistans enligt LSS och SFB

Helårsprognosen beräknas uppgå till – 1 579 tkr. Vid föregående prognos beräknades den uppgå till – 1 322 tkr.

Kommunen har det grundläggande ansvaret för personlig assistans enligt LSS (Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade). Om en person har behov av personlig assistans mer än 20 timmar per vecka kan Försäkringskassan besluta om assistansersättning enligt SFB (Socialförsäkringsbalken). I kommunen förekommer både interna och externa utförare.

- Årets budget för personlig assistans baserades på antal beslutade timmar i november 2018. Denna budget gav en överbalans med 3 246 tkr jämfört med tilldelad ram inom personlig assistans.
- Assistansersättningen från Försäkringskassan är 299,80 kr per timme. Den ersättningen utgör personalbudget för den interna verksamheten. De interna utförarna prognostiserar ett underskott på – 4 826 tkr. I några assistansärenden utförs tid utan beslut.
- De externa utförarna ersätts av nämnden med sjuklönekostnader enligt dom i förvaltningsrätten från 2011. Dessa sjuklönekostnader är obudgeterade men beräknas kosta - 400 tkr under 2019.
- För brukare med beslut enligt SFB och som valt externa utförare ersätter nämnden de externa utförarna med de 20 första timmarna i veckan. Några av dessa brukare har under året avlidit, vilket beräknas ge en minskad kostnad för nämnden med + 1 200 tkr.
- En brukare som tidigare haft anhörigvårdare har under året beviljats personlig assistans enligt LSS. Detta kommer att medföra ökade kostnader motsvarande - 800 tkr.

Verksamhet 5133 Daglig verksamhet enligt LSS

Helårsprognosen beräknas uppgå till – 1 850 tkr, vilket är samma prognos som föregående månad.

Underskottet beror till stor del på en underbalanserad personalbudget, vilket beror på utökning med en grupp och fler beslut under 2018.

Antal personer	med beslut	i	Differens
	daglig verksamhet	daglig verksamhet	
Januari	125	112	-13
Februari	126	116	-10
Mars	123	117	-6
April	124	117	-7
Maj	123	113	-10
Juni	122	111	-11
Juli	126	113	-13
Augusti	126	113	-13
September	127	115	-12

Verksamhet 5134 Övriga insatser enligt LSS

Helårsprognosen beräknas uppgå till + 420 tkr. Vid föregående prognos beräknades den uppgå till + 400 tkr

Helårsprognosen för ledsagarservice är – 50 tkr, för avlösarservice – 100 tkr, för korttidsvistelse + 570 tkr.

Antal personer med	Ledsagar-service	Kontakt-person	Avlösar-service	Korttids-vistelse
Januari	8	77	4	19
Februari	8	77	4	20
Mars	9	77	4	23
April	9	80	4	23
Maj	9	85	4	22
Juni	5	85	5	23
Juli	9	85	5	23
Augusti	9	85	5	24
September	9	86	5	25

Verksamhet 5200 Insatser till personer med funktionsnedsättning enligt SoL, ordinärt boende

Helårsprognosen beräknas uppgå till – 600 tkr, vilket är samma prognos som föregående månad.

Antal personer med boendestöd har ökat och prognosen beräknas uppgå till – 250 tkr. Antalet personer med kontaktperson beräknas uppgå till – 350 tkr.

	Antal personer med boendestöd	Antal personer med kontaktperson
Januari	119	15
Februari	127	16
Mars	114	17
April	116	18
Maj	120	18
Juni	124	20
Juli	123	21
Augusti	126	21
September	116	23

Verksamhet 5201 Insatser till personer med funktionsnedsättning enligt SoL, särskilt boende

Helårsprognosen beräknas uppgå till – 420 tkr. Vid föregående prognos beräknades den uppgå till - 400 tkr

Helårsprognosen för verksamheten på Gläntan är + 200 tkr. Den öppna verksamheten på Knytpunkten beräknas ge ett underskott med - 125 tkr. Nämnden köper externa placeringar, underskottet på dessa köp beräknas ge en negativ prognos med - 495 tkr.

RISKER – PROGNOSESÄKERHET

Verksamhet 5100 Vård och omsorg, äldre, enligt SoL, ordinärt boende

- Ökade volymer inom hemtjänsten
- Komplexare vård- och omsorgsbehov inom hemtjänsten
- Kravet på utskrivningsklara personer

Verksamhet 5105 Vård och omsorg, äldre, enligt SoL, särskilt boende

- Ökad efterfrågan på korttidsplatser och växelvård
- Ökad vårdtyngd i form av vård i livets slut och dubbelbemanning
- Fler demensplatser och/eller konvertering av somatikplatser till demensplatser.

Verksamhet 5131 Boende enligt LSS

- Externa placeringar
- Ökat omsorgsbehov

Verksamhet 5132 Personlig assistans enligt LSS och SFB

- Fler beslut enligt LSS
- Fler beslut enligt SFB (20 första timmarna)

Verksamhet 5133 Daglig verksamhet enligt LSS

- Fler grupper
- Enskild arbetstagare med behov av egen personal

Verksamhet 5134 Övriga insatser enligt LSS

- Ökade volymer

Verksamhet 5200 Insatser till personer med funktionsnedsättning enligt SoL, ordinärt boende

- Fler personer med boendestöd
- Fler person med kontaktperson

Verksamhet 5201 Insatser till personer med funktionsnedsättning enligt SoL, särskilt boende

- Externa placeringar
- Fler personer besöker den öppna verksamheten

Till Kommunstyrelsens arbetsutskott

Yttrande gällande motionen "Inför Lagen om valfrihet (LOV) i Köpings kommun"

Vård- och omsorgsförvaltningen har fått i uppdrag att yttra sig över en inkommen motion avseende att utreda förslaget om att tillämpa Lagen om valfrihetssystem (LOV) inom vård och omsorg.

Bakgrund

Lagen om valfrihetssystem (LOV) trädde i kraft den 1 januari 2009. LOV reglerar vad som ska gälla när kommunen konkurrensutsätter delar av sin verksamhet genom att överlåta till brukaren att välja utförare bland leverantörer av vård och omsorg i ett valfrihetssystem. Det skapar möjlighet för privata företag och organisationer att utföra tjänster som kommunen tidigare utfört i egen regi. Syftet med lagen är bland annat att stärka den enskildes rätt till medbestämmande och stärka kvalitetskonkurrens. Det är frivilligt för kommuner att införa valfrihetssystem.

LOV innebär löpande annonsering, att anbud kommer in och att alla anbudsgivare som uppfyller de på förhand uppställda kvalitetskraven har rätt att teckna avtal med kommunen. Kommunen ska ge information till brukarna för att möjliggöra ett medvetet val. Ersättning till utförare följer sedan brukarens val. Det ska finnas ett i förväg bestämt ickevalsalternativ.

Om fristående aktörer ska utföra kommunala tjänster behöver dessa upphandlas antingen enligt lagen om offentlig upphandling (LOU) eller enligt lagen om valfrihetssystem (LOV). Motionen berör endast införandet av valfrihetssystem vilket gör att yttrandet huvudsakligen kommer belysa detta.

Utbud till kommuninvånarna

Det finns olika aspekter som behöver beaktas inför ett införande av valfrihetssystem. När brukarna har möjlighet att fritt välja utförare av en tjänst innebär det en kvalitetskonkurrens mellan aktörerna. Både de privata aktörerna och kommunen behöver därför leverera sina tjänster i så pass hög nivå att brukarna inte väljer en annan aktör. Valfrihetssystemet förutsätter välinformerade val och för de brukare som inte kan eller vill göra ett aktivt val bidrar inte valfriheten i sig till en mer jämlik vård och omsorg.

Kommuner som infört valfrihetssystem enligt LOV har ofta begränsningar i sitt valfria utbud. Det kan gälla typen av insatser, tider på dygnet eller geografiska avgränsningar. Tillgängligheten av utförare kan variera i en och samma kommun.

Datum

2019-09-30

Det finns däremot ingen begränsning av hur många aktörer som kan etablera sig inom kommunen vilket innebär att det kan bli en överetablering av aktörer inom vissa attraktiva områden.

Antalet platser inom exempelvis särskilt boende kan komma att öka om det finns privata aktörer som är beredda att starta ett boende i kommunen. På så sätt skulle kommunen kunna undvika en dyr nybyggnation samtidigt som antalet platser inom den geografiska kommunen ökar. Detta förutsätter dock att det finns privata aktörer som är beredda att genomföra detta.

Påverkan på vård-och omsorgsförvaltningen

Den kommunala organisationen kommer att påverkas av ett införande av valfrihetssystem. Förutom vad som ovan nämnts kommer biståndshandläggarna att på ett opartiskt sätt behöva informera den enskilde om de olika utförarna. Det blir även extra viktigt att biståndsbedömarna i beslutet tydligt uppger vad den enskilde behöver hjälp med så att aktören, kommunal eller privat, kan leverera detta.

Medarbetare inom vård- och omsorgsområdet kommer att ha möjlighet att välja vilken arbetsgivare de helst vill arbeta hos. Vissa kommer kanske att välja att starta eget företag. Detta kommer att påverka den kommunala verksamheten när konkurrens om arbetskraft uppstår, särskilt genom att det redan idag är svårt att rekrytera utbildade medarbetare till vård- och omsorgsområdet.

Den kommunala verksamheten behöver därmed även ges möjlighet att marknadsföra sig på motsvarande sätt som privata aktörer, både för att rekrytera personal men även för att få kommuninvånare att välja kommunen som leverantör av vård- och omsorgstjänster.

Allteftersom brukare väljer en annan utförare än kommunen, behöver den kommunala organisationen anpassas till den efterfrågan som finns av kommunen som leverantör. När fler privata aktörer finns inom vård- och omsorgsområdet kan därmed kommunens kontroll över den totala kapaciteten minska. Om något företag lägger ner sin verksamhet behöver kommunen ha beredskap för att utan dröjsmål verkställa berörda brukares behov.

Nämndens ansvar

Nämndens ansvar för kommuninvånarna förändras inte, även om ett system med valfrihet införs. Det kommer ställa krav på att tillräckliga resurser avsätts i den kommunala organisationen för en systematisk uppföljning och kontroll av leverantörerna, avtal och dess kvalitet i utförandet. Det behöver även finnas bra information till kommuninvånarna om de olika aktörerna och valet som de har möjlighet att göra, vilket ställer krav på nämndens kommunikations- och informationsinsatser.

Ekonomi

Det är i nuläget inte klarlagt hur nämndens ekonomi kommer att påverkas av ett införande av valfrihetssystem. Däremot kan ett ökat utbud av aktörer inom exempelvis särskilt boende medföra att de kommunala boendena kan få tomma

Datum
2019-09-30

platser och därmed inte utnyttjas maximalt. Detta leder i sin tur till att kostnaden per plats för kommunen blir högre.

Slutsats

Frågan om införande om LOV är mycket komplex och behöver därför ses över i ett omfattande utredningsarbete för att ta ställning till upplägg, förutsättningar och förslag till modell. I detta arbete behöver även representanter från verksamheten inkluderas för att med sin expertkunskap bidra till en slutgiltig bedömning av frågan. En sådan utredning kan genomföras efter att nödvändiga politiska beslut fattats.

Förslag till beslut

att

För vård-och omsorgsförvaltningen

Annasarah Pavasson

Förvaltningschef

Inför Lagen om valfrihet (LOV) i Köpings kommun

Lagen om valfrihetssystem (LOV) har nu funnits i tio år för att öka valfriheten, mångfalden och kvalitén inom den kommunala vård- och omsorgen.

Enligt Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) har 160 kommuner infört LOV. Det innebär att 75% av Sveriges befolkning bor i kommuner som infört LOV. Ytterligare 21 kommuner har beslutat men ännu inte börjat tillämpa detta valfrihetssystem.

Det är framförallt inom den kommunala hemtjänsten som LOV tillämpas, men även inom verksamhetsområden som särskilt boende för äldre, daglig verksamhet för äldre, mat-LOV för äldre, daglig verksamhet inom LSS och avlösarservice inom LSS.

Genom LOV konkurrensutsätter kommunen delar av sin egen verksamhet genom att överlåta till brukaren att själv välja utförare bland leverantörer i ett valfrihetssystem. De som vill bli godkända som leverantör/utförare i ett valfrihetssystem måste kunna visa att de uppfyller kraven som kommunen ställt upp. Alla utförare som blir godkända kan användas av dem som har rätt till insatsen i valfrihetssystemet. Syftet är att öka kvalitén och ge människor inflytande över den omsorg de får. Respekten för individens självbestämmanderätt finns också angiven socialtjänstlagen.

Det handlar både om kvalitet och respekt att låta den som har behov av t ex hemtjänst, inom ramen för kommunens målstyrda behovsbedömning, få välja vad man behöver hjälp med och samtidigt kunna välja vilken utförare som ska tillhandahålla tjänsten. Det är rimligt att själv få avgöra vem man vill släppa innanför dörren till det egna hemmet. Därmed ges också möjligheter att byta utförare om man inte skulle vara nöjd, vilket sätter fokus på kvalitén.

Det är inte enbart vårdtagarna själva som vinner på LOV-reformen genom ökad valfrihet och flexibilitet. Det ger samtidigt möjligheter för fler entreprenörer att starta, driva och utveckla välfärdsföretag i kommunen och i dess närområde. Det ger anställda fler arbetsgivare att välja mellan vilket är positivt.

När en kommun upphandlar tjänster handlar det om vad man ger och vad man får, om pris och kvalitet. Att göra en kvalificerad avvägning mellan pris och kvalitet är inte alltid så lätt att göra och det visar sig att det oftast är den som kan erbjuda det lägsta priset som till slut vinner upphandlingar. Men till skillnad från Lagen om offentlig upphandling (LOU) går det inte inom LOV att konkurrera om priset. Det är enbart den kvalitet som kan erbjudas som det går att konkurrera om. I LOV är nämligen priset fastställt på förhand utifrån kommunens egna kalkyler baserade på den egna verksamheten.

Enligt lag ska det vara lika ersättning oavsett om det är i kommunens egen regi eller i form av privat- eller idéburen utförare.

Vi vill öka valfriheten, mångfalden och kvalitén i vår kommun. Att införa lagen om valfrihetsystem är en viktig kvalitetsfråga som också ökar Köpings attraktivitet för köpingsborna och för dem som överväger att flytta hit.

Mot bakgrund av ovanstående yrkar vi

Att Köpings kommun snarast möjligt utreder förslaget att tillämpa Lagen om valfrihetsystem (LOV) vid upphandling av välfärdstjänster med syfte att under 2020 införa LOV inom den kommunala vård och omsorgen.

Köping den 14 mars 2019

Anna-Carin Ragnarsson (KD)

Jenny Adolphsson (C)

Ks au § 108

Dnr 2019/223

Motion, inför Lagen om valfrihet (LOV) i Köpings kommun

Anna-Carin Ragnarsson (KD) och Jenny Adolphson (C) har lämnat in en motion med förslag

- att Köpings kommun snarast möjligt utreder förslaget att tillämpa Lagen om valfrihets-system (LOV) vid upphandling av välfärdstjänster med syfte att under 2020 införa LOV inom den kommunala vård och omsorgen.

Kommunfullmäktige beslutade 2019-03-25 att ta upp motionen till behandling samt att remittera motionen till kommunstyrelsen.

Beslut

Arbetsutskottet beslutar

att remittera motionen till vård- och omsorgsnämnden för yttrande.

Skickat till
Vård- och omsorgsnämnden

SAMMANTRÄDESDAGAR 2020

	Januari	Februari	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Augusti	September	Oktober	November	December	Tid
Presidium Gullvivan, Förvaltningshuset	Ti 7	Må 3	Må 2	Må 30/3	Må 4	Må 1		Må 10	Må 31/8	Må 28/9	Må 26/10	Må 23/11	13.30
Arbetsutskott Gullvivan, Förvaltningshuset	Må 13	Må 10	Må 9	Må 6	Må 11	Må 8		Må 17	M 7	Må 5	Må 2	Må 30/11	14.00
Sista inlämning													
Utskick av kallelse													
Vård- och omsorgsnämnd Älgen, Barnhemsgatan 13	On 22	On 26	On 25	<i>Utv.dagar</i> 28-29	Ti 26	Ti 16		Ti 25	On 23	Ti 20	On 18	Ti 15	14.00
Sista inlämning													
Utskick av kallelse													
Pensionärsråd AU Gullvivan, Förvaltningshuset													15.00
Utskick av kallelse													
Pensionärsråd Tunadal, Virgatan 7													15.00
Utskick av kallelse													
Handikappråd Tunadal, Virgatan 7													16.00
Utskick av kallelse													
Organisationernas förmöte Grupprum 1, Tunadal, Virgatan 7													16.00
Kallelse till förmöte													

VON Bilaga
AU Bilaga
76/2019

Effektivisering av serviceinsatsen matinköp inom hemtjänsten i Köpings kommun

© Köpings kommun

Rapporten skriven av:
Kamyar Sheikhani, 2019-08-20

Antagen av: Vård och omsorgsnämnden

Rapporten finns även att läsa och ladda ner på www.koping.se.

Innehållsförteckning	Fel! Bokmärket är inte definierat.
1. Bakgrund	5
2. Syfte	5
3. Omvärldsbevakning	5
4. Resultat	6
4.1 Mataffärer med möjlighet till internetköp i Köping	6
5. Tid och kostnader	7
5.1 Nuvarande tid och kostnader för insatsen matinköp	7
5.2 Tid och kostnader vid övergång till inköp av dagligvaror via internet	7
6. Förslag på organisering av matinköp inom hemtjänsten	8
6.1 Upphandling av leverantör	8
6.1.1 Kommunens kostnader vid upphandling av en leverantör som erbjuder både plockning och hemleverans av dagligvaror	8
6.1.2 Kommunens kostnader vid upphandling av en leverantör som endast erbjuder "hämta i butik"	9
6.2 Införa internetbaserade matinköp utan upphandling av leverantör	10
6.3 Förvaltningen skapar egen "Inköpsenhet"	12
6.3.1 Kommunens kostnader vid införandet av egen "Inköpsenhet"	12
7. Diskussion	12

1. Bakgrund

Insatsen matinköp är en biståndsbedömd serviceinsats som är kostsam och kräver mycket personaltid. I nuläget går hemtjänstpersonalen till en mataffär för att handla åt de brukare som har biståndsbeslut om insatsen matinköp. Nu ska förvaltningen utreda om det är möjligt att förändra detta arbetssätt till att hemtjänstpersonalen kan vara behjälpliga med beställning av dagligvaror via internet men att sedan annan aktör eller mataffären själv kan stå för plockning av varor samt hemkörning.

2. Syfte

Syftet med denna utredning är att:

- ta reda på om det finns en möjlighet att ta bort själva inhandlingen samt hemleverans av dagligvaror som hemtjänstpersonalen handlar åt de brukare som har biståndsbeslut om insatsen matinköp.
- ta reda på vilka affärer i Köping som idag erbjuder ovanstående service, eller delar av ovanstående service ex. plockning av varor men inte hemleverans.
- ta reda på om och hur förvaltningen kan övergå till internetbaserade matinköp och leveranser av dagligvaror till brukare inom hemtjänsten.

3. Omvärldsbevakning

Att använda sig av internet för inköp av dagligvaror inom hemtjänsten är något som har blivit allt mer vanligt förekommande. Istället för att hemtjänstpersonalen ska gå till affären beställs maten via internet från en mataffär som levererar direkt till hemmet. En tanke som ofta ligger bakom detta är att frigöra tid för hemtjänstpersonalen så att mer tid kan läggas på omvårdnadsinsatser eller andra serviceinsatser.

Av omvärldsbevakningen har framgått både positiva och negativa effekter vid internetbaserade matinköp som beskrivs nedan:

Positiva effekter med internetbaserade matinköp

- Den fysiska arbetsmiljön förbättras när personalen inte behöver handla i butik och bära tunga matkassar varje vecka.
- Risken för stress minskar när hemtjänstpersonalen inte behöver hantera brukarnas kontanter, kort och kvitton.
- Risken för felinköp och att kort och kontanter tappas bort eller missbrukas minskar med internetbaserade matinköp.
- Insatsen matinköp är en serviceinsats som är kostsam och kräver mycket personaltid. Ju fler personaltimmar desto större kostnader för verksamheten. Om serviceinsatser effektiviseras så kan kostnaderna minska samt mer tid frigöras för omvårdnadsinsatser.

Negativa effekter med internetbaserade matinköp

- En övergång till inköp via internet kräver utbildning av personal och inköp av surfplattor för att kunna beställa dagligvaror tillsammans med brukaren.
- En del brukare följer med hemtjänstpersonalen och handlar dagligvaror. Detta kan för vissa brukare vara det enda sociala sammanhang som man ingår i utanför hemmet.
- Vid inköp via internet ingår ofta bara hemleverans till dörren. Vissa brukare behöver också levande hjälp och stöd med att packa upp varorna.
- Vissa brukare kan bli missnöjda med att bara begränsas till en mataffär om kommunen sluter avtal med en mataffär/leverantör.

4. Resultat

4.1 Mataffärer med möjlighet till internetköp i Köping

Tabellen nedan visar de mataffärer som kan möjliggöra internetköp av dagligvaror i Köpings kommun. Tabellen visar även priset för hemleverans samt ytterligare villkor som gäller vid beställning av dagligvaror via internet.

Tabell 1 – Mataffärer med möjlighet till internetköp av dagligvaror

Ica-Maxi	Willys	MatHem.se
Plockning och hemleverans 139 kr	Endast ”hämta i butik”, 49 kr	Fri frakt vid beställning senast dagen innan,
”Hämta i butik”, 0 kr (plockning ingår)		Expeditionsavgift på 95 kr vid beställning under 700 kr

Ovannämnda mataffärer har olika priser för plockning och hemleverans av dagligvaror. Priserna varierar från 0 till 139 kronor beroende på beställningsform av dagligvaror:

- **Ica-Maxi** erbjuder både plockning och hemleverans. Denna service kan möjliggöra för hemtjänsten att slippa plockning och hemleverans av dagligvaror under förutsättning att brukaren betalar 139 kronor för servicen vid varje handlingstillfälle. Om man endast väljer ”hämta i butik” kostar det 0 kr, inklusive plockavgift.
- **Willys** erbjuder endast ”hämta i butik”. Denna service kan möjliggöra för hemtjänsten att endast slippa plockning av dagligvaror under förutsättning att brukaren betalar 49 kronor för servicen vid varje handlingstillfälle.
- **Mathem.se** erbjuder både plockning och fri frakt under förutsättning att brukaren handlar över 700 kronor annars tillkommer det en expeditionsavgift på 95 kronor vid varje handlingstillfälle. Denna nätbutik levererar dagligvaror till ett fåtal postnummer i Köping och det kan dröja flera dagar innan hemleverans sker.

En del kommuner som Karlshamn, Landskrona och Eskilstuna betalar tillkommande kostnader utöver brukarens inköpta dagligvaror.

5. Tid och kostnader

5.1 Nuvarande tid och kostnader för insatsen matinköp

Insatsen matinköp är en biståndsbedömd serviceinsats som är tidskrävande och kostsam. I Köpings kommun finns totalt 1093 hemtjänstbrukare vid kontroll i verksamhetssystemet Procapita i juli månad 2019 och av dessa är det 225 brukare som har beslut om matinköp.

Per månad rör det sig om 408 personaltimmar och en snitttid på 1 timme och 49 minuter per brukare vilket motsvarar en kostnad på 641,28 kr per inköpstillfälle då hemtjänstkostnaden är cirka 353 kronor per timme. Av tabellen nedanför framgår kommunens nuvarande tid och kostnader per månad och år:

Tabell 2- Nuvarande tid och kostnader för matinköp

	Antal brukare som har beviljats insatsen matinköp	Personaltimmar per månad	Snittid / brukare	Kostnad per inköpstillfälle då en hemtjänsttimme kostar cirka 353	Nuvarande kostnad per månad	Nuvarande kostnad per år
Totalt	225 brukare	408 tim	1,49 h	641,28 kr	144 288 kr	1 731 000 kr

5.2 Tid och kostnader vid övergång till inköp av dagligvaror via internet

Vid en övergång till beställning av dagligvaror via internet samt uppackning av varor och en uppskattad schablonid på 30 minuter hemtjänst för hjälp med allt detta så minskar antalet personaltimmar från 408 timmar till 112,5 timmar per månad och därmed kostnaderna, se tabellen nedan:

Tabell 3 -- Tid och kostnader för matinköp vid övergång till internet

	Antal brukare med insatsen matinköp	Schablonid / inköpstillfälle	Personaltimmar per månad	Kostnad per månad då en hemtjänsttimme kostar 353	Kostnad per år vid övergång till internet
Totalt	225 personer	30 min	112,5 tim	39 700 kr	476 550 kr

Vid övergång till inköp av dagligvaror via internet kan kostnaderna minska från 1 731 000 till 476 550 kr per år och effektiviseringen blir då cirka 1 254 000 kr per år.

Tabell 4- Effektivisering vid övergång till internetbaserade matinköp i hemtjänsten

Nuvarande kostnad per år	Kostnad per år vid övergång till internet	Effektivisering per år
1 731 000 kr	476 550 kr	1 254 000 kr

Ovanstående är en beräkning utifrån möjlig tidsvinst och därmed minskade personalkostnader. Hänsyn måste också tas till merkostnader för exempelvis bilkostnader, plockavgift och hemleverans.

6. Förslag på organisering av matinköp inom hemtjänsten

6.1 Upphandling av leverantör

Genom att upphandla en leverantör blir det enkelt och smidigt för hemtjänstpersonalen att hantera beställningar då de beställer från samma internetsida och aktör till alla brukare.

Vid en upphandling kan kommunen också ställa särskilda krav på leverantören och utförda sanktioner om dessa krav inte följs. Kommunen kan även ställa krav på exempelvis utbildning av personalen och även att den butikspersonal som levererar dagligvarorna också hjälper till att plocka in varorna i hemmet.

Risken med att upphandla en mataffär kan bli att vissa brukare blir missnöjda med att bara begränsas till en mataffär vilket påverkar valfriheten för brukaren. Därför är det viktigt att inköp som sker med hemtjänstpersonal tillsammans med brukare i mataffär kvarstår som ett alternativ.

6.1.1 Kommunens kostnader vid upphandling av en leverantör som erbjuder både plockning och hemleverans av dagligvaror

Vid matinköp via internet åligger ofta en kostnad för plockning, expeditionsavgift eller hemleverans av varorna. För att kunna räkna på effektiviseringsmöjligheter vid införandet av matinköp via internet utgår vi från Ica-Maxi som erbjuder både plockning och hemleverans för 139 kronor per inköpstillfälle. Vi antar att kostnaden för Köpings kommun vid upphandling med en sådan leverantör blir 100 kronor per inköpstillfälle.

Vid befintliga inköp i dagsläget där hemtjänstpersonal själv går och handlar, är snitttiden 1 timme och 49 minuter vilket motsvarar en kostnad för kommunen på 641,28 kr per inköpstillfälle då hemtjänstkostnaden är cirka 353 kronor per timme. Den totala kostnaden beräknas uppgå till 1 731 000 kr per år.

Tabell 4. Befintliga kostnader per inköpstillfälle och år

Antal personer med insatsen inköp	Snittid/inköpstillfälle	En hemtjänsttimme	Kostnad per inköpstillfälle	Kostnad per år
225 personer	1,49 h	353 kr	641,28 kr	1 731 000 kr

Men om hemtjänsten endast ska beställa varorna via internet samt plocka in dem i hemmet och man räknar med en schablontid på 30 minuter för detta, blir den kostnaden 176,5 kronor per inköpstillfälle.

Totalt blir kommunens kostnad 176,5 kronor (schablontid 30 min) + 100 (aktörens plockavgift och hemleverans) = 276,5 kronor per inköpstillfälle. Den totala kostnaden beräknas då uppgå till 746 550 kr per år.

Tabell 5. Kostnader vid internetköp per inköpstillfälle och år

Antal Personer med insatsen inköp	Schablontid / inköpstillfälle	En hemtjänsttimme	Kostnad per inköpstillfälle	Aktörens kostnad för plock och leverans	Total kostnad per inköpstillfälle	Total kostnad per år
225 personer	30 min	353 kr	176,5 kr	100 kr	276,5 kr	746 550 kr

Så även om kommunen står för kostnaden för leverantörens plockning/hemleverans och hemtjänsten beställer via internet och packar upp varorna så gör kommunen en effektivisering i jämförelse med situationen idag dvs. 641,28 kr (nuvarande kostnad per inköpstillsfälle) – 276,5 kr (vid upphandling) = 364,78 kr i effektivisering per inköpstillsfälle.

Tabell 6. Effektivisering per inköpstillsfälle vid inköp via internet

Antal personer med insatsen inköp	Befintlig kostnad per inköpstillsfälle	Kostnad vid internetköp per inköpstillsfälle	Effektivisering per inköpstillsfälle
225 personer	641,28	276,5 kr	364,78 kr

Den totala effektiviseringen årsvis för kommunen vid en övergång beräknas uppgå till cirka 985 000 kr beräknat på en schablontid på 30 minuter för hemtjänsten att beställa och packa upp varorna samt en uppskattad leveranskostnad på 100 kr per leverans där kommunen står för den kostnaden.

Tabell 7. Total effektivisering vid inköp via internet per år

	Antal personer med insatsen inköp	Besparing per inköpstillsfälle	Total effektivisering per månad	Total effektivisering per år
Inköp via internet	225 personer	364,78 kr	82 000kr	985 000 kr

6.1.2 Kommunens kostnader vid upphandling av en leverantör som endast erbjuder "hämta i butik"

För att kunna räkna på effektiviseringsmöjligheter vid införandet av matinköp via internet utgår vi från Willys som endast erbjuder "hämta i butik" för 49 kr per inköpstillsfälle. Vi antar att kostnaden för Köpings kommun vid upphandling med en sådan leverantör blir 40 kronor per inköpstillsfälle.

Vid befintliga inköp i dagsläget där hemtjänstpersonal själv går och handlar, är snitttiden 1 timme och 49 minuter vilket motsvarar en kostnad för kommunen på 641,28 kr per inköpstillsfälle då hemtjänstkostnaden är cirka 353 kronor per timme. Den totala kostnaden beräknas uppgå till 1 731 000 kr per år.

Tabell 8. Befintliga kostnader per inköpstillsfälle och år

Antal personer med insatsen inköp	Snittid/inköpstillsfälle	En hemtjänsttimme	Kostnad per inköpstillsfälle	Kostnad per år
225 personer	1,49 h	353 kr	641,28 kr	1 731 000 kr

Men om hemtjänsten ska beställa varorna, ”hämta i butik” samt plocka upp och man räknar med en schablontid på 45 minuter för detta, blir den kostnaden 264,75 kronor. Totalt blir kommunens kostnad 264,75 kronor (schablontid 45 min) + 40 kr (aktörens plockavgift) = 304,75 kronor per inköpstillsfälle. Den totala kostnaden beräknas uppgå till 823 000 kr per år.

Tabell 9. Kostnader vid internetköp per inköpstillsfälle och år

Antal Personer med insatsen inköp	Schablontid / tillfälle	En hemtjänststimme	Kostnad per inköpstillsfälle	Aktörens plockavgift	Kostnad per tillfälle	Kostnad per år
225 personer	45 min	353 kr	264,75 kr	40 kr	304,75 kr	823 000 kr

Så även om kommunen står för kostnader för beställning av varor, ”hämta i butik” samt uppackning gör kommunen en effektivisering i jämförelse med situationen idag dvs. 641,28 kr (nuvarande kostnad per inköpstillsfälle) – 304,75 kr (vid upphandling) = 336,53 kr i effektivisering per inköpstillsfälle.

Tabell 10. Effektivisering per inköpstillsfälle vid inköp via internet

Antal personer med insatsen inköp	Befintlig Kostnad per inköpstillsfällan	Kostnad vid internetköp per inköpstillsfälle	Effektivisering per inköpstillsfälle
225 personer	641,28 kr	304,75	336,53

Den totala effektiviseringen årsvis för kommunen vid en övergång beräknas uppgå till 908 000 kr beräknat på en schablontid på 45 minuter för hemtjänsten att själva beställa, göra transporten hem av varorna och packa upp samt en uppskattad plockningsavgift på 40 kronor per leverans där kommunen står för den kostnaden.

Tabell 11. Total effektivisering vid inköp via internet per år

	Antal personer med insatsen inköp	Effektivisering per inköpstillsfälle	Total effektivisering per månad	Total effektivisering per år
Inköp via internet	225 personer	336,53 kr	75 700 kr	908 000 kr

6.2 Införa internetbaserade matinköp utan upphandling av leverantör

Kommunen kan även införa internetbaserade matinköp utan upphandling av en leverantör. Även om vi utgår från antagandet att kommunen betalar fullt pris för plockavgift och hemleverans finns ändå utrymme för en ekonomisk effektivisering för kommunen. Vi utgår igen från Ica-Maxi som tar 139 kronor för hemleverans av dagligvaror.

Om hemtjänsten ska beställa varorna via internet och packa upp dem och man räknar med en schablontid på 30 minuter för detta, blir den kostnaden 176,5 kronor per tillfälle.

Totalt blir kommunens kostnad 176,5 kronor (schablontid 30 min) + 139 (aktörens plockning och hemleverans) = 315,5 kronor per inköpstillfälle. Den totala kostnaden beräknas då uppgå till 852 000 kr per år.

Tabell 12. Kostnader vid internetköp per inköpstillfälle och år

Antal Personer med insatsen inköp	Schablontid / Inköpstillfälle	En hemtjänsttimme	Kostnad per inköpstillfälle	Aktörens kostnad för leverans	Total kostnad per inköpstillfälle	Total kostnad per år
225 personer	30 min	353 kr	176,56 kr	139 kr	315,5 kr	852 000 kr

Så även om kommunen står för kostnaden för leverantörens plockning/hemleverans och hemtjänsten beställer och packar upp varorna så gör kommunen en effektivisering i jämförelse med situationen idag dvs. 641,28 kr (nuvarande kostnad per inköpstillfälle) – 315,5 = 325,78 kr i effektivisering per inköpstillfälle. Den totala effektiviseringen årsvis för kommunen vid en övergång beräknas uppgå till cirka 879 000 kronor.

Tabell 13. Total effektivisering vid inköp via internet per år

	Antal personer med insatsen inköp	Effektivisering per inköpstillfälle	Total effektivisering per månad	Total effektivisering per år
Inköp via internet	225 personer	325,78 kr	73 300 kr	879 000 kr

En sådan leverantör som Ica-Maxi erbjuder även ”hämta i butik” för 0 kronor per inköpstillfälle, inklusive plockavgift. Om hemtjänsten ska beställa varorna via internet, ”hämta i butik” samt packa upp dem och man räknar med en schablontid på 45 minuter för detta, blir den kostnaden 264,75 kronor. Totalt blir kommunens kostnad 264,75 kronor (schablontid 45 min) + 0 kr (plockavgift) = 264,75 kronor per inköpstillfälle. Den totala kostnaden beräknas uppgå till 715 000 kr per år.

Tabell 14. Kostnader vid internetköp per inköpstillfälle och år

Antal Personer med insatsen inköp	Schablontid /tillfälle	En hemtjänsttimme	Kostnad per inköpstillfälle	Aktörens plockavgift	Kostnad per tillfälle	Kostnad per år
225 personer	45 min	353 kr	264,75 kr	0 kr	264,75	715 000 kr

Den totala effektiviseringen årsvis för kommunen vid en övergång beräknas uppgå till cirka 1 016 000 kronor.

Tabell 15. Total effektivisering vid inköp via internet per månad och år

	Antal personer med insatsen inköp	Effektivisering per inköpstillfälle	Total effektivisering per månad	Total effektivisering per år
Inköp via internet	225 personer	376,53 kr	84 700 kr	1 016 000 kr

6.3 Förvaltningen skapar egen "Inköpsenhet"

Man kan också se över möjligheten att förvaltningen skapar en "Inköpsenhet" och själv levererar dagligvaror till brukarna. För hemtjänstpersonalen kan detta alternativ innebära en förbättrad arbetsmiljö utan att behöva köa i kassan eller bära tunga kassar samt frigörs mycket tid och kompetens till omvårdnadsinsatser.

För brukaren kan innebära trygghet och god kontinuitet att samma enhet/personal har hand om dennes behov av matinköp.

6.3.1 Kommunens kostnader vid införandet av egen "Inköpsenhet"

Om kommunen bestämmer sig för att skapa egen "Inköpsenhet" kommer det krävas minst 6 medarbetare på heltid för att ta hand om 225 brukares behov av matinköp.

Om vi utgår från att varje anställning kostar 700 000 kronor per år kommer denna enhet kosta 4 200 000 kronor vilket innebär att kommunen kommer att göra en förlust på cirka 2 469 000 kronor per år i jämförelse med situationen idag som kostar 1 731 000 kr per år.

Hänsyn måste även tas till driftkostnader som till exempel bilkostnader.

7. Diskussion

Utredningen visar på flertalet möjligheter och positiva effekter med internetbaserade matinköp såväl som en del saker man behöver ta i beaktande vid ett eventuellt införande.

Bland de främsta positiva effekterna kan nämnas att internetbaserade matinköp kan förbättra hemtjänstpersonalens arbetsmiljö i form av att dels slipper de bära tunga matkassar och dels kan de spara tid och fokusera på omvårdnadsinsatser.

Risken för felinköp och att kort och kontanter tappas bort eller missbrukas minskar med internetbaserade matinköp. Den ekonomiska säkerheten ökar för brukarna eftersom de inte behöver lämna ifrån sig kontanter eller kort till personalen. Brukarna får helt enkelt bättre kontroll över sina inköp.

En del brukare har stora omvårdnadsbehov. Vid ett införande av internetbaserade matinköp behöver man också fundera på uppackning av dagligvaror för de kunder som behöver hjälp med det.

Vid ett införande behöver man dock ta hänsyn till att en del äldre vill följa med till mataffären och handla dagligvaror. För många äldre kan det vara en viktig vardagsrutin som ger en känsla av sammanhang och för vissa personer kanske det är det enda sociala sammanhang som man ingår i utanför hemmet.

Pensionärsrådet

Plats och tid

Tunadal, Virgatan 7, Köping, kl 15.00 – 15.45

Beslutande

Roger Eklund (S), vård- och omsorgsnämnden, ordförande
Seija Eriksson (S), vård- och omsorgsnämnden
Gerd Holmström (M), vård- och omsorgsnämnden
Christina Michael, Köpings Pensionärsförening PRO
Marianne Eek, SPF Köpingshus
Kristina Vaajavirta, Köpings Finska PRO
Penny Fransson, Aktiva Seniorer, Köping
Karin Frodin, Aktiva Seniorer, Köping
Leif Jonsson, PRO Kolsva

Ersättare

Lena Karlsson, Köpings Pensionärsförening PRO
Agneta Söderman, SPF Köpingshus
Marianne Stippich, SPF Köpingshus

Övriga deltagande

Annasarah Pavasson, förvaltningsekonom
Sassa Carlström, äldreomsorgschef
Sandra Eriksson, nämndsekreterare
Kamyar Sheikhani, utvecklare

Justerare

Penny Fransson

Paragrafer §§ 10-12

Justeringens tid och plats

Köping den 9 OKTOBER 2019

Underskrifter Sekreterare

Sandra Eriksson

Ordförande

Roger Eklund

Justerande

Penny Fransson

PRÅ § 10

Enkät svar – Städet, Kolsva

Sassa Carlström, äldreomsorgschef, redogör i ärendet.

Lunch kommer att erbjudas mot förbeställning mellan kl. 11.30–13.30 måndag till fredag. Även kaffe finns i samband med måltiden men förövrigt finns inget annat fika till försäljning.

Om någon organisation önskar anordna aktiviteter på Städet kontaktas Sassa Carlström för bokning.

Beslut

Pensionärsrådet beslutar

att notera informationen

PRÅ § 11

Effektivisering av serviceinsatsen matinköp inom hemtjänsten i Köpings kommun

Kamyar Sheikhani, utvecklare, redogör i ärendet.

Insatsen matinköp är en biståndsbedömd serviceinsats som är kostsam och kräver mycket personaltid. I nuläget går hemtjänstpersonalen till en mataffär för att handla åt de brukare som har biståndsbeslut om insatsen matinköp. Nu ska förvaltningen utreda om det är möjligt att förändra detta arbetssätt till att hemtjänstpersonalen kan vara behjälpliga med beställning av dagligvaror via internet men att sedan annan aktör eller mataffären själv kan stå för plockning av varor samt hemkörning.

Beslut

Pensionärsrådet beslutar

att notera informationen

R

PRÅ § 12

Platsbehov i särskilt boende

I dagsläget väntar nio personer på plats i äldreboende och till demensboende väntar 18 personer.

Pensionärsrådets arbetsutskott kommer att vara en referensgrupp inför kommande planering av nybyggnation av äldreboende för att kunna komma med synpunkter och önskemål.

Beslut

Pensionärsrådet beslutar

att notera informationen